

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 3Tdo/25/2014                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 4306010439                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 22.04.2015                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Jana Kostolanská         |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2015:4306010439.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Aleny Šiškovéj a JUDr. Petra Hatalu na neverejnom zasadnutí v Bratislave 22. apríla 2015 v trestnej veci obvineného H. N. pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 zák. č. 140/1961 v znení neskorších predpisov, účinného do 31. decembra 2005 (ďalej len „Trestný zákon“) a iné, vedenej na Okresnom súde Levice pod sp. zn. 4T 112/2006, o dovolaní, ktoré podal obvinený H. N., prostredníctvom obhajcu JUDr. Jindřicha Stoszeka, advokáta v Bratislave, proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 13. júna 2013, sp. zn. 4To 139/2012, takto

### rozhodol:

Podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku dovolanie obvineného H. N. sa o d m i e t a .

### Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Levice zo 6. septembra 2012, sp. zn. 4T 112/2006, bol obvinený H. N. uznaný za vinného v bode 1/ z trestného činu sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení zákona č. 100/1996 Z. z., v bode 2/ a 3/ z pokračovacieho trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1 Trestného zákona v znení zákona č. 183/1999 Z. z. na skutkovom základe, že:

1/ dňa 10. apríla 1996 v sídle spoločnosti INVESTMENT GROUP, a.s., na ul. Sokolovská č. 70 v Leviciach, po vzájomnej dohode s EKOAGROCHERM, s.r.o., Ludanice, zastúpenej Ing. M. U. v súlade s kúpnu zmluvou sa zaviazal dodať priemyselné hnojivá v celkovej hodnote za najmenej 40 000 000 Sk, za tým účelom bola z účtu vedeného vo Všeobecnej úverovej banky Topoľčany č. XXXXXXXX-XXX dňa 15. júla 1996 poukázaná suma 35 004 600 Sk a dňa 22. júla 1996 suma 5 586 600 Sk ako zálohové platby na nákup priemyselných hnojív na účet INVESTMENT GROUP, a.s., Levice, č. účtu XXXXXXXXXXXX vedenom v Tatra banke, a.s., Bratislava, kde mal dispozičné právo obvinený H. N., následne dňa 17. júla 1996 bol podpísaný dodatok ku kúpnej zmluve, v zmysle ktorého podľa bodu 2/ obvinený H. N. použil dňa 22. júla 1997 poskytnuté finančné prostriedky na iné účely, a to na valutové platby v čiastkach 27 789 350 Sk (1 350 000 DM) na základe faktúry č. 00001659 zo dňa 23. mája 1996 a 1 237 947 Sk (60 000 DM) na základe faktúry č. 00001658 zo dňa 23. mája 2008 za

konzultačné poradenské a marketingové služby na osobný účet A. J. I. číslo účtu USD XXXXXXXXXX do BANK AUSTRIA, Rakúsko v prospech zahraničnej spoločnosti Worldwide Holdings International Inc. zastúpenej A. J. I., ďalej z účtu obvinený vybral finančné prostriedky vo výške 3 000 000 Sk, z čoho 1 000 000 Sk dal do pokladne spoločnosti INVESTMENT GROUP, a.s., a 2 000 000 Sk spolu so sumou 3 586 600 Sk, ktorá bola z účtu INVESTMENT GROUP, a.s., vybraná na základe jeho pokynu boli vrátené v celkovej výške 5 586 600 Sk spoločnosti EKOAGROCHEM, s.r.o., Ludanice, na základe dobropisu, ostatné finančné prostriedky zo zálohovej platby v celkovej výške 5 977 303 Sk použil na osobné potreby na úhradu leasingu jachty, platby v zahraničí, režijné náklady, čím predstieral nakladanie s finančnými prostriedkami v zmysle kúpnej zmluvy, pričom priemyselné hnojivá spoločnosti EKOAGROCHEM, s.r.o., Ludanice, nedodal, s nikým neuzatvoril zmluvu na ich dodávku, resp. objednávku, nežiadal o udelenie licencie na ich dovoz zo zahraničia, čím svojim konaním spôsobil spoločnosti EKOAGROCHEM, s.r.o., Ludanice, IČO: 34 125 191 škodu najmenej vo výške 35 004 600 Sk,

2/ ako konateľ spoločnosti F.T.C. a.s., v Leviciach, na ul. Sokolovskej č. 70, zamestnával pracovníkov, ktorým z hrubej mzdy boli mesačne zrazené poisťné na dôchodkové zabezpečenie, nemocenské poistenie, zdravotné poistenie a príspevok na poisťné v nezamestnanosti, daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov, ktoré však zadržal a neodviedol do jednotlivých poisťovní a Daňovému úradu Levice za zamestnancov, ale tieto finančné prostriedky použil na iné účely spoločnosti, pričom v období od októbra 1997 do decembra 1998 zrazil a neodviedol Daňovému úradu Levice daň z príjmov zo závislej činnosti a funkčných požitkov vo výške 172 775 Sk, v období od decembra 1995 do decembra 1998 Národnému úradu práce Levice neodviedol poisťné vo výške 45 462 Sk, v období od mesiaca december 1995 do októbra 1998 Všeobecnej zdravotnej poisťovni Levice neodviedol odvody vo výške 29 920 Sk a v období od apríla 1997 do apríla 1999 Sociálnej poisťovni Levice neodviedol odvody vo výške 213 385 Sk, čo predstavuje za obdobie od decembra 1998 do apríla 1999 nedoplatok celkovo vo výške 461 542 Sk,

3/ ako konateľ spoločnosti INVESTMENT GROUP, a.s., Levice, na ul. Sokolovská č. 70, v období od augusta 1999 až do marca 2002 zamestnával pracovníkov, ktorým z hrubej mzdy boli mesačne zrazené sumy poisťného na dôchodkové zabezpečenie, nemocenské poistenie, zdravotné poistenie a príspevok na poisťné v nezamestnanosti, ktoré však zadržal a neodviedol do jednotlivých poisťovní za zamestnancov, ale tieto finančné prostriedky použil na iné účely spoločnosti, pričom v období od augusta 1999 do marca 2002 Národnému úradu práce Levice neodviedol poisťné vo výške 5 080 Sk, v období od augusta 1999 do marca 2002 Sociálnej poisťovni Levice neodviedol odvody vo výške 35 332 Sk, čo predstavuje za obdobie od augusta 1999 do marca 2002 nedoplatok celkovo vo výške 43 357 Sk.

Za to mu bol uložený podľa § 248 ods. 4 Trestného zákona, v znení neskorších predpisov, § 35 ods. 1 Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 6 (šesť) rokov.

Podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona súd obžalovaného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do II. (druhej) nápravno výchovnej skupiny.

Proti tomuto rozsudku v zákonnej lehote podal obvinený odvolanie, ktoré odôvodnil prostredníctvom svojho obhajcu.

Rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 13. júna 2013, sp zn. 4 To 139/2012, bol obvinený H. N. uznaný vinným z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona v znení zákona č. 485/2001 Z. z. a z pokračovacieho trestného činu neodvedenia dane a poisťného podľa § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona na nezmenenom skutkovom základe.

Za to mu bol uložený podľa § 250 ods. 5 Trestného zákona s použitím § 35 ods. 1 Trestného zákona a § 40 ods. 1, ods. 5 písm. c/ Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 3 (tri) roky.

Podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do I. (prvej) nápravnovýchovej skupiny.

Obvinený H. N. písomným podaním zo 6. októbra 2013 (doručeným Okresnému súdu Levice 9. októbra 2013) podal prostredníctvom obhajcu JUDr. Jindřicha Stoszeka proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 16. mája 2012 (správne má byť 13. júna 2013), sp. zn. 4To 139/2012, dovolanie, ktoré dňa 28. novembra 2013 doplnil.

V dovolaní dovolateľ poukázal na naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu, písm. i/, teda že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku, alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia, písm. k/, že proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné.

Dovolateľ uviedol, že odvolací súd nepostupoval správne, keď o zmene právnej kvalifikácie rozhodol v neprítomnosti obvineného, v rozpore s ustanovením § 278 ods. 1, ods. 2 a ods. 3 Trestného poriadku, pričom došlo k zmene skutku. Podľa názoru dovolateľa bola prelomená totožnosť skutku, pretože trestný čin sprenevery a podvodu sú rozdielne skutkové podstaty majúce odlišné skutkové znaky. Súd mal postupovať podľa § 284 ods. 2 Trestného poriadku. Odvolací súd predmetným rozsudkom zmenil právnu kvalifikáciu v neprospech obvineného i napriek tomu, že prokurátor sa neodvolal v neprospech obvineného. Súd tak odňal možnosť obvinenému konať pred súdom, tým bolo porušené jeho právo na obhajobu.

Dovolateľ ďalej poukázal na to, že sprenevera aj podvod sú síce majetkové delikty, ale sú postavené na odlišnom základe skutkovej podstaty. U sprenevery sa na rozdiel od podvodu nemusí skúmať a preukazovať tzv. podvodný úmysel. Obvinený N. použil peniaze zaplatené na kúpnu cenu až po podpísaní dodatku ku kúpnej zmluve, ktorý mu to umožňoval po predchádzajúcom rokovaní o zhodnocovaní prostriedkov so zástupcami EKOAGROCHEM, s.r.o., preto podľa obvineného nešlo o podvodný úmysel uviesť manažment EKOAGROCHEMU, s.r.o., do omylu, a tak sa obohatiť.

Obidva súdy odignorovali fakt, že išlo o obchodnoprávny vzťah. Obvinený dal do pozornosti rozsudok Vrhnního soudu v Olomouci, sp. zn. 1To 45/2007, z 13. decembra 2007.

Podľa názoru dovolateľa pochybil odvolací súd v právnej kvalifikácii skutku v bode 1/ rozsudku, keď uznal obvineného vinným podľa ust. § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona v znení zákona č. 485/2001 a nie podľa ust. § 250 ods. 1, ods. 4 Trestného zákona v znení zákona č. 100/1996 Z. z. Pochybil aj v bode 2/ rozsudku, pretože páchatel'a nemožno uznať za vinného za skutok spáchaný v čase od októbra 1997 do apríla 1999 podľa zákona č. 485/2001 Z. z.

Ďalej dovolateľ poukázal na to, že pri rozhodovaní oboch súdov boli porušené jeho základné ľudské právo - právo na spravodlivý proces (čl. 6 ods.1 Európskeho dohovoru). Skutok v bode 1/ sa stal v roku 1996, teda pred 17 rokmi, skutok v bode 2/ sa stal v roku 1999 a skutok v bode 3/ sa stal v roku 2002. Súdy mali konanie zastaviť podľa § 9 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku, resp. použiť primeraným spôsobom § 40 Trestného zákona a vzhľadom na neúmerne priet'ahy v konaní mali obvinenému uložiť podmienený trest odňatia slobody.

Dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 396 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku vyslovil rozsudkom porušenie zákona v ust. § 2 ods. 7, § 10, § 9 ods. 1 písm. g/, § 40, § 322 ods. 3, § 252 ods. 2 písm. b/ per analogiam Trestného poriadku a § 16 ods. 1, § 148 ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona v neprospech obvineného a zrušil napadnutý rozsudok Krajského súdu v Nitre, sp. zn. 4To 139/2012, z 13. júna 2012 (správne má byť 2013) a aby prikázal Krajskému súdu v Nitre, ako súdu odvolaciemu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Toto dovolanie obvinený H. N. písomne doplnil podaním doručeným Okresnému súdu Levice 3. decembra 2013, v ktorom opravil niektoré body pôvodne podaného dovolania.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor Krajskej prokuratúry v Nitre 21. novembra 2013 a 26. januára 2015 a uviedol, že rozhodnutia okresného a krajského súdu považuje za zákonné a správne. Aj trest odňatia slobody znížený mimoriadne pod dolnú hranicu trestnej sadzby podľa § 40 ods. 1 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2005 vo výmere 3 rokov nepodmienečne so zaradením do prvej nápravno-výchovnej skupiny považuje za primeraný.

Pokiaľ obvinený H. N. v dodatku dovolania poukázal, napr. aj na ust. § 342 ods. 1 Obchodného zákonníka, podľa ktorého je rozhodujúci úmysel strán prejavenej pri uzavretí zmluvy, bolo tak v prípravnom konaní ako aj v konaní pred súdom dostatočne preukázané, že pred a pri uzavretí kúpno-predajnej zmluvy zo dňa 10. apríla 1996 iba predstieral úmysel plnenia z takejto zmluvy, v ktorej sa sám zaviazal nakúpiť od iného dodávateľa a následne dodať spoločnosti EKOAGROCHEM, s.r.o., Ludanice, vopred v zmluvne dohodnutej dobe priemyselné hnojivá v celkovej hodnote za najmenej 40 416 000 Sk. V tejto súvislosti bol tak v prípravnom konaní ako aj na hlavnom pojednávaní, vypočutý svedok H. M.. S poukazom na vyjadrenie tohto svedka, nič nebránilo obvinenému, aby ihneď po poskytnutí finančných prostriedkov z úverového účtu vedeného vo Všeobecnej úverovej banke Topoľčany tieto poukázal na nákup vopred objednaných hnojív od sprostredkovateľa H. M.. Podľa zástupcov spoločnosti EKOAGROCHEM, s.r.o., Ludanice - svedkov T. a Ing. M. U., zámerom ich spoločnosti bolo nakúpiť a uskladniť hnojivo mimo sezóny za výhodné ceny a na tento účel s obvineným H. N. uzavreli zmluvu na dodávku hnojív. Bol to práve obvinený, ktorý prišiel s tým, že je potrebné podpísať dodatok k zmluve zo 17. júla 1996. Obvinený už 22. júla 1996 prevedené peňažné prostriedky v sumách 27 789 350 Sk a 1 237 947 Sk previedol v prospech zahraničnej spoločnosti na úplne iný účel, ako bolo dohodnuté zmluvou so spoločnosťou EKOAGROCHEM, s.r.o., a bez jej vedomia. V zahraničí tieto finančné prostriedky prezentoval ako vlastné a nie ako úverové prostriedky. Ďalšie finančné prostriedky, ktoré mu boli poskytnuté zo zálohovej platby na nákup priemyselných hnojív, obvinený H. N. ako konateľ spoločnosti INVESTMENT GROUP, a.s., Levice, použil na svoje osobné potreby a potreby svojej obchodnej spoločnosti. Obvinený od samého začiatku predstieral sprostredkovanie obchodu v zmysle kúpnej zmluvy a jej dodatku, pričom nikdy riadne nejednal o skutočnom sprostredkovaní a nákupe hnojív pre poškodenú spoločnosť EKOAGROCHEM, s.r.o., Ludanice, ktorej takto podvodným úmyselným konaním spôsobil škodu veľkého rozsahu vo výške najmenej 35 004 600 Sk, v prepočte na euro menu vo výške 1 161 939,85 €.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku), na základe podaného dovolania zistil, že dovolanie je prípustné (§ 368 ods. 1 Trestného poriadku), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Trestného poriadku), za splnenia podmienok uvedených v § 373 Trestného poriadku, v zákonnej lehote a mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku). Dospel však k záveru, že nie sú naplnené dôvody dovolania uvedené v § 371 ods. 1 písm. c/, písm. i/, písm. k/ Trestného poriadku.

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku, že zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu tým, že o zmene právnej kvalifikácie rozhodol odvolací súd rozsudkom v neprítomnosti obvineného, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza:

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Právo na obhajobu garantované čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky nachádza svoj odraz v celom rade ustanovení Trestného poriadku upravujúcich jednotlivé čiastkové obhajovacie práva obvineného v rôznych štádiách trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku. Z dikcie tohto ustanovenia je totiž jednoznačne zrejmé, že len porušenie

práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilým dovolacím dôvodom. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o zásadné porušenie práva na obhajobu ide najmä v prípade, keď obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené podmienky povinnej obhajoby. V posudzovanej veci o takýto prípad nejde. Obvinený H. N. bol v podstate od začatia trestného stíhania zastúpený obhajcom (plnomocenstvo zo 7. januára 2000 na č. I. 37).

Z predloženého spisu je zrejmé, že Krajský prokurátor v Nitre podal obžalobu na obvineného H. N. (22. júna 2006) v bode 1/ pre trestný čin sprenevery podľa § 248 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona v znení zákona č. 183/1999 Z. z., za použitia § 2 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. a v bode 2/ a 3/ pre pokračovací trestný čin neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona v znení zákona č. 183/1999 Z. z., za použitia § 2 ods. 1 Trestného zákona č. 300/2005 Z. z. (za oba trestné činy hrozil trest odňatia slobody od 5 do 12 rokov).

Z obsahu spisu ďalej vyplýva, že obvinený H. N. bol na verejné zasadnutie o odvolaní, ktoré sa konalo 16. mája 2013 o 9.15 hod na Krajskom súde v Nitre riadne predvolaný a náležite poučený (č. I. 1652). Napriek tomu svoju neprítomnosť ospravedlnil a požiadal písomným podaním z 10. júna 2013 o vykonanie verejného zasadnutia v jeho neprítomnosti (č. I. 1677). Za splnenia zákonných podmienok uvedených v § 293 ods. 7 Trestného poriadku sa preto verejné zasadnutie odvolacieho súdu konalo v neprítomnosti obvineného.

Na verejnom zasadnutí predsedníčka senátu odvolacieho súdu vyhlásila rozsudok, ktorým obvineného H. N. uznala za vinného v bode 1/ z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona v znení zákona č. 485/2001 Z. z. a v bodoch 2/ a 3/ z pokračovacieho trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona na nezmenenom skutkovom základe.

V súvislosti s námietkou obvineného, že nebola zachovaná totožnosť skutku, najvyšší súd považuje za potrebné pripomenúť, že obžalovacia zásada uvedená v ustanovení § 278 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorej súd môže rozhodnúť len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu, neznamená, že medzi skutkom, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu a skutkom uvedeným vo výroku rozsudku musí byť úplná zhoda. Niektoré skutočnosti môžu odpadnúť a iné naopak pribudnúť. Nesmie sa zmeniť len podstata skutku. Podstata skutku je určovaná účasťou obvineného na určitej udalosti popísanej v obžalobnom návrhu, z ktorej vzišiel následok porušujúci alebo ohrozujúci spoločenské záujmy chránené Trestným zákonom. Totožnosť skutku je zachovaná, ak je zachovaná totožnosť konania alebo následku. V posudzovanej veci z rozhodnutí oboch súdov vyplýva, že skutková veta ostala nezmenená.

Podľa § 278 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku súd môže rozhodovať len o skutku, ktorý je uvedený v obžalobnom návrhu. Súd nie je viazaný právnym posúdením skutku v obžalobe.

Trestný poriadok neustanovuje súdu žiadnu lehotu na oboznámenie so zmenou právnej kvalifikácie skutku, nakoľko sa jedná stále o ten istý skutok spáchaný obvineným, avšak súd tento skutok posudzuje ako iný trestný čin než prokurátor v obžalobe.

Nezáleží na tom, či skutok chybne posudzovala obžaloba, alebo až výsledky dokazovania na verejnom zasadnutí ukázali, že skutok uvedený v obžalobe je treba posúdiť inak. Žalovaný skutok môže súd posúdiť ako iný trestný čin, než je uvedený v obžalobe, alebo za použitia inej trestnej sadzby. Ak by však súd mienil skutok posúdiť prísnejšie ako obžaloba, musel by postupovať podľa § 284 ods. 2 Trestného poriadku, to znamená upozorniť obvineného na túto možnosť skôr, ako vyhlási dokazovanie za skončené a poskytnúť znovu lehotu na prípravu, ak o to obvinený alebo jeho obhajca požiada a na tento účel odročiť hlavné pojednávanie (resp. verejné zasadnutie) najmenej o päť pracovných dní.

Skutočnosť, že Krajský súd v Nitre posúdil skutok pod bodom 1/ obžaloby ako trestný čin podvodu, na rozdiel od pôvodnej právnej kvalifikácie ako trestného činu sprenevery, neznamená, že došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu. Trestný čin sprenevery aj trestný čin podvodu patria medzi majetkové trestné činy a oba sú zaradené do deviatej hlavy osobitnej časti Trestného zákona. Pri oboch trestných

činov z hľadiska objektívnej stránky je rozhodujúci rozsah spôsobenej škody. V posudzovanej veci bola škoda ustálená na 35 004 600 Sk, teda išlo o škodu veľkého rozsahu. V prípade oboch trestných činov sa s ohľadom na výšku škody trestná sadzba trestu odňatia slobody pohybovala v rozmedzí od 5 do 12 rokov. Nemožno sa teda s ohľadom na vyššie uvedené stotožniť s námietkami obvineného, že trestný čin podvodu je prísnejšie trestný ako trestný čin sprenevery. V uvedenom prípade preto odlišný právny názor odvolacieho súdu na právnu kvalifikáciu žalovaného skutku oproti podanej obžalobe nevedol k sprísneniu právnej kvalifikácie konania obvineného.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku teda naplnený nebol.

V súvislosti s dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku Najvyšší súd Slovenskej republiky zdôrazňuje, že rozsah prieskumného oprávnenia dovolacieho súdu je v zmysle tohto ustanovenia obmedzený na právne posúdenie ustálených skutkových zistení. Dovolací súd nie je oprávnený v dovolacom konaní preskúmať úplnosť dokazovania a posudzovať postup súdov pri hodnotení dôkazov. Pri rozhodovaní vychádza z konečného skutkového zistenia súdov prvého, eventuálne druhého stupňa a v nadväznosti na tento skutkový stav posudzuje správnosť aplikovaného hmotnoprávneho posúdenia.

Skutkové zistenia nemôže meniť, a to ani na základe prípadného doplnenia dokazovania alebo inom hodnotení v predchádzajúcom konaní vykonaných dôkazov. Dokazovanie sa vykonáva pred prvostupňovým súdom a jeho skutkové závery môže dopĺňať, poprípade korigovať len odvolací súd. S ohľadom na princípy vyplývajúce z ústavne garantovaného práva obvineného na spravodlivý proces môže Najvyšší súd Slovenskej republiky do tohto skutkového základu rozhodnutia napadnutého dovolaním zasiahnuť len celkom výnimočne, pokiaľ to odôvodňuje extrémny rozpor medzi skutkovými zisteniami súdov a vykonanými dôkazmi. Taký rozpor je zrejme daný vtedy, keď skutkové zistenia súdov nemajú žiadnu obsahovú spojitosť s dôkazmi, alebo nevyplývajú z dôkazov pri riadnom z logicky prijateľných spôsobov ich hodnotenia, alebo sú opakom toho, čo je obsahom dôkazov, na ktorých podklade bolo takéto zistenie urobené.

Podľa názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky správne rozhodol Krajský súd v Nitre (aj na základe odvolacích námietok obvineného o nesprávnom právnom posúdení skutku), keď právne kvalifikoval konanie obvineného v bode 1/ rozsudku ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona. Naplnenie skutkovej podstaty trestného činu podvodu predpokladá existenciu príčinnej súvislosti medzi omylom určitej osoby (resp. neznalosti všetkých podstatných skutočností) a jej uskutočnenou majetkovou dispozíciou a ďalej príčinnú súvislosť medzi touto dispozíciou na jednej strane a škodou na cudzom majetku a obohatením páchatel'a alebo inej osoby na strane druhej. Je nepochybné, že obvinený H. N. uviedol do omylu poškodenú spoločnosť EKOAGROCHEM, s.r.o., už pri uzatváraní kúpnej zmluvy z 10. apríla 1996, a to tým že už v tom čase konal s vedomím, že dohodnutý tovar (umelé hnojivá) nezabezpečí, resp. pre prípad, že by sa mu predmetný tovar nepodarilo zabezpečiť, bol s tým uzrozumený. V tejto súvislosti súd poukazuje na podpísané kúpne zmluvy, z ktorých vyplýva, že úlohou obvineného bolo dodať tovar v zmysle kúpnej zmluvy. Z tohto dôvodu preto nakladanie obvineného s peňažnou hotovosťou, poukázanou poškodenou spoločnosťou, nemohlo byť nakladaním s cudzou vecou, pretože poskytnutím kúpnej ceny zo strany kupujúceho došlo k prechodu vlastníckeho práva (odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu na č. l. 1694).

V dovolaní obvinený ďalej uviedol, že v danom prípade sa nejednalo o trestný čin, ale o obchodnoprávny vzťah. K tomu najvyšší súd uvádza, že nepochybne treba prisvedčiť názoru, že nie je na mieste trestné stíhanie, ak sa konanie obvineného pohybovalo výhradne v rovine vzťahov občianskoprávných, resp. obchodnoprávných, prípadne že v právnom štáte je neprípustné, aby prostriedky represie nahrádzovali iné, mimo trestné možnosti vynútenia porušeného práva, ktoré neboli využité, ak nie sú splnené všetky predpoklady trestnej zodpovednosti. V posudzovanom prípade však zároveň nie je možné prehliadnuť, že čin spáchaný obvineným tak, ako ho zistil súd prvého a druhého stupňa, sa celkom jednoznačne nepohyboval len v rovine obchodnoprávných vzťahov, ale dostal sa až do oblasti trestnoprávnej regulácie. Obvinený totiž svojim konaním naplnil všetky zákonné znaky jednej zo skutkových podstát

úmyselných trestných činov proti majetku. Podstatné je, že konal spôsobom a za podmienok stanovených Trestným zákonom k tomu, aby ním spáchaný skutok mohol byť posúdený ako trestný čin, za ktorý možno podľa zákona uložiť trest, a preto použitie trestného práva nemožno v danom prípade spochybňovať.

K námietke obvineného týkajúcej sa nesprávneho použitia zákonov uvedených vo výrokovej časti rozsudku odvolacieho súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza:

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 13. júna 2013, sp. zn. 4To 139/2012, pri nezmenenom skutkovom stave uznal obvineného H. N. vinným v bode 1/ z trestného činu podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona v znení zákona č. 485/2001 Z. z., pričom rozsah spôsobenej škody bol ustálený na sume 35 004 600 Sk a v bodoch 2/ a 3/ z pokračovacieho trestného činu neodvedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona, kde spôsobená škoda predstavovala sumu 504 899 Sk.

Podľa § 16 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona trestnosť činu sa posudzuje podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný; podľa neskoršieho zákona sa posudzuje len vtedy, ak je to pre páchatel'a priaznivejšie. Páchatel'ovi možno uložiť vždy len taký druh trestu, ktorý dovoľuje uložiť zákon účinný v čase, keď sa o trestnom čine rozhoduje.

Podobne Trestný zákon č. 300/2005 Z. z. účinný od 1. januára 2006 v ust. § 2 ods. 1 upravuje, že trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatel'a priaznivejší.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s ustálenou súdnou praxou poznamenáva, že za najpriaznivejší je potrebné považovať ten zákon, ktorý pri použití súhrnu všetkých jeho ustanovení, vzťahujúcich sa na súdený skutok, poskytuje miernejší (priaznivejší) konečný výsledok pre páchatel'a. Posudzuje sa tak použitie skoršieho i novšieho zákona ako celku. Len porovnanie trestných sadzieb nestačí.

V prípade trestných činov majetkovej povahy je navyše nevyhnutné, ako na ďalšie rozhodujúce kritérium pri posudzovaní trestnosti činu z hľadiska časovej pôsobnosti Trestného zákona prihliadať i na výšku spôsobenej škody, ktorá je jednak kvalifikačným kritériom pri právnom posudzovaní protispoločenského konania, a jednak i jedným z kritérií určujúcich stupeň spoločenskej nebezpečnosti konania v zmysle § 3 ods. 4 Trestného zákona a v neposlednom rade tiež aj jedným z hľadísk pri určení druhu trestu a jeho výmery v zmysle § 31 ods. 1 Trestného zákona (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 To 15/2001). Ak sa teda napr. posudzuje trestnosť činu podľa Trestného zákona účinného v čase jeho spáchania, je nevyhnutné podľa tohto času posudzovať aj právne normy dopĺňajúce blanketové dispozície Trestného zákona.

Hodnotenie konkrétneho stupňa nebezpečnosti činu pre spoločnosť podľa § 3 ods. 4 Trestný zákon má podstatný význam nielen pre úvahu, či ide vôbec o trestný čin, ale rozhodujúcim spôsobom zasahuje aj do úvah o tom, či ide o trestný čin závažnejšieho alebo menej závažnejšieho charakteru. Uvedené ustanovenie treba považovať i pri úvahách v zmysle § 16 ods. 1 Trestný zákon za jedno z určujúcich hľadísk, ktoré sa stáva zásadným určovateľom pre posúdenie trestnosti určitého konania (R 33/1962).

V prípade aplikácie Trestného zákona nedá napokon neupozorniť aj na tzv. asperačnú zásadu v zmysle § 35 ods. 2, ktorá bola zavedená s účinnosťou od 1. septembra 2003 zákonom č. 171/2003 Z. z.

V posudzovanej veci je zrejmé, že v čase spáchania skutku pod bodom 1/ rozsudku krajského súdu platil Trestný zákon v znení zákona 100/1996 Z. z. Podľa ustanovenia § 89 ods. 11 Trestného zákona vychádzajúc z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 90/1996 Z. z., ktorým sa ustanovuje výška minimálnej mzdy, bola škoda veľkého rozsahu škoda dosahujúca sumu 1 350 000 Sk.

Podobne vo vzťahu k skutkom 2/ a 3/ rozsudku krajského súdu v čase ich spáchania (keďže išlo o pokračovací trestný čin, skutok bol dokonaný až spáchaním posledného čiastkového skutku - v danom prípade v marci 2002) platil Trestný zákon v znení zákona č. 485/2001 Z. z., kde podľa § 89 ods. 13 vychádzajúc z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 411/2001 Z. z. značná škoda predstavovala sumu 492 000 Sk.

Pri posudzovaní, ktorý trestný zákon je pre páchatel'a priaznivejší, bolo potrebné s ohľadom na vyššie citované ustanovenia prihliadať aj na neskoršie novely Trestného zákona. V zmysle § 89 ods. 13 Trestného zákona v znení zákona č. 553/2002 Z. z. účinného do 31. augusta 2003 vychádzajúc z nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 514/2002 Z. z. škoda veľkého rozsahu predstavovala sumu 2 785 000 Sk a značná škoda 557 000 Sk.

Z uvedeného je zrejmé, že obvinený by svojim konaním v bode 1/ napadnutého rozsudku pri posudzovaní skutku v čase spáchania trestného činu prekročil hranicu škody veľkého rozsahu viac ako 25 - krát a v bode 2/ a 3/ rozsudku by prekročil hranicu značnej škody o 12 899 Sk. V prípade posudzovania skutku podľa Trestného zákona v znení zákona č. 553/2002 Z. z. by obvinený v bode 1/ rozsudku prekročil hranicu škody veľkého rozsahu viac ako 12 - krát a v bode 2/ a 3/ rozsudku by hranicu značnej škody ani nedosiahol.

Vzhľadom k tomu, že s účinnosťou od 1. septembra 2003 zákonom č. 171/2003 Z. z. bola do Trestného zákona zavedená asperačná zásada, neskoršie novely Trestného zákona pri posudzovaní skutku najvyšší súd ani nebral do úvahy, keďže tieto by boli pre obvineného prísnejšie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s ohľadom na vyššie uvedené dospel k záveru, že v danom prípade je pre obvineného najpriaznivejšie posúdenie jeho konania podľa Trestného zákona č. 140/1961 Zb., no nie v znení zákona č. 485/2001 Z. z. (ako uviedol Krajský súd v Nitre v rozsudku, sp. zn. 4 To 139/2012, z 13. júna 2013), ale v znení zákona č. 553/2002 Z. z. účinného do 31. augusta 2003 (teda pred zavedením asperačnej zásady).

Znamená to teda, že konanie uvedené pod bodom 1/ napadnutého rozsudku malo byť u obvineného Babalu správne kvalifikované ako trestný čin podvodu podľa § 250 ods. 1, ods. 5 Trestného zákona v znení zákona č. 553/2002 Z. z. účinného do 31. augusta 2003 a konanie uvedené pod bodmi 2/ a 3/ ako pokračujúci trestný čin nedovedenia dane a poistného podľa § 148a ods. 1, ods. 2 písm. a/ Trestného zákona v znení zákona č. 553/2002 Z. z. účinného do 31. augusta 2003, kedy celková spôsobená škoda 504 899 Sk nedosahovala už úroveň značnej škody, ako to bolo v prípade zákona účinného v čase spáchania tohto pokračovacieho trestného činu, ale iba výšku väčšej škody.

Aj napriek uvedenému zisteniu najvyšší súd ponechal druhostupňový rozsudok bezo zmeny, a to konkrétne z toho dôvodu, že spomenuté pochybenie nie je takej intenzity, že by musel byť kvôli tomu napadnutý výrok zmenený alebo zrušený (trestné sadzby sú v prípade posúdenia konania obvineného, či už podľa Trestného zákona účinného v čase spáchania alebo Trestného zákona, ktorý uvádza najvyšší súd, rovnaké, avšak podľa neskoršieho zákona je spoločenská nebezpečnosť jeho činov menšia, keďže škoda veľkého rozsahu v prípade trestného činu podvodu je prekročená menej krát).

Vzhľadom na uvedené ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i/ Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Trestného poriadku (proti obvinenému sa viedlo trestné stíhanie, hoci bolo neprípustné) najvyšší súd uvádza:

Podľa § 9 ods. 1 Trestného poriadku trestné stíhanie nemožno začať, ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené,

- a/ ak je trestné stíhanie premlčané,
- b/ ak ide o osobu, ktorá je vyňatá z pôsobnosti orgánov činných v trestnom konaní a súd, alebo o osobu, na ktorej stíhanie je potrebný súhlas, ak taký súhlas nebol oprávneným orgánom daný,
- c/ ak ide o osobu, ktorá pre nedostatok veku nie je trestne zodpovedná,
- d/ proti tomu, kto zomrel alebo bol vyhlásený za mŕtveho,
- e/ ak ide o osobu, proti ktorej sa skoršie stíhanie pre ten istý skutok skončilo právoplatným rozsudkom súdu, alebo bolo právoplatne zastavené, podmienene zastavené a obvinený sa osvedčil, alebo sa skončilo schválením zmieru a zastavením trestného stíhania, ak rozhodnutie nebolo v predpísanom konaní zrušené,
- f/ ak je trestné stíhanie podmienené súhlasom poškodeného a nebol súhlas daný, alebo bol vzatý späť, alebo
- g/ ak tak ustanovuje medzinárodná zmluva.

Dôvody pre zastavenie trestného stíhania vo vyššie uvedenom ustanovení Trestného poriadku sú vymedzené taxatívne. Predstavujú kogentnú úpravu a je potrebné ich chápať ako zákonom predpokladaný a prísne stanovený prielom do zásady oficiality a legality, ktoré patria medzi základné zásady trestného konania. To v plnej miere platí aj pre dôvod uvedený v § 9 ods. 1 písm. g/ Trestného poriadku. Odkaz na medzinárodnú zmluvu znamená, že takáto medzinárodná zmluva, ktorou je Slovenská republika viazaná, sama jednoznačne musí obsahovať dôvod pre zastavenie trestného stíhania.

V danom prípade obvinený poukazuje na Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod č. 209/1992 Zb. (ďalej len „Dohovor“).

Súčasťou práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 Dohovoru je aj právo na prerokovanie veci v primeranej lehote. Primeranosť dĺžky konania je judikátúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „Súd“) posudzovaná podľa konkrétnych okolností prípadu s ohľadom na kritéria zakotvené v judikatúre Súdu, ktorými sú najmä zložitnosť prípadu, správanie sťažovateľa, správanie príslušných orgánov prípadne zvláštne okolnosti, ktoré mohli spôsobiť prieťahy v konaní. Súd však v žiadnom zo svojich rozhodnutí nekonkretizoval všeobecne záväznú dobu, ktorú by bolo možné považovať za primeranú dĺžku konania. Článok 6 ods. 1 Dohovoru neustanovuje žiadnu sankciu, ktorá by stíhala porušenie tohto práva, a to ani v podobe konkrétneho stanoveného dôvodu pre zastavenie trestného stíhania.

Judikatúra Súdu je v tomto ohľade jednoznačná v tom smere, že zmiernenie trestu z dôvodu neprimeranosti dĺžky konania v zásade zbavuje jednotlivca jeho postavenia obete v zmysle článku 36 Dohovoru za predpokladu, že vnútroštátne orgány uznajú, či už výslovne alebo v podstate veci, že šlo o porušenie Dohovoru a uskutočnia nápravu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatuje, že okolnosti prípadu alebo pomery páchatel'a môžu odôvodniť aplikáciu § 40 ods. 1 Trestného zákona len za predpokladu, že použitie zákonom stanovenej trestnej sadzby odňatia slobody by bolo pre páchatel'a neprimerane prísne a že účel trestu možno dosiahnuť aj trestom kratšieho trvania. Všetky tri podmienky sú ustanovené kumulatívne, a preto musia byť splnené zároveň.

Dĺžka konania, ktorá s prihliadnutím na obťažnosť veci, postoj obvineného k trestnému stíhaniu a procesný postup orgánov činných v trestnom konaní výrazne a neprimerane presahuje dĺžku konania v porovnateľných veciach je takou okolnosťou prípadu, ktorá odôvodňuje pri ukladaní trestu použitie mimoriadneho zmierňovacieho ustanovenia podľa § 40 ods. 1 Trestného zákona a uloženie trestu odňatia slobody pod dolnú hranicu trestu ustanoveného týmto zákonom (Rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 5 To 14/2009, uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky 1/2011 pod por. č. 10).

V posudzovanej veci krajský súd preto správne postupoval, keď neprimeranú dĺžku trestného konania zohľadnil pri výmere trestu odňatia slobody u obvineného N. a uložil mu trest pod dolnú hranicu trestnej

sadzby ustanovenej v § 250 ods. 5 Trestného zákona.

Ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. k/ Trestného poriadku naplnený nebol.

V dovolaní obvinený požiadal o odklad výkonu trestu odňatia slobody podľa § 380 ods. 4 Trestného poriadku.

Podľa citovaného ustanovenia minister spravodlivosti alebo generálny prokurátor môže výkon rozhodnutia, proti ktorému podal dovolanie, odložiť, alebo prerušiť až do rozhodnutia. Po podaní dovolania môže tak urobiť aj dovolací súd.

V posudzovanom prípade dovolací súd z obsahu spisu zistil, že obvinený H. N. 29. októbra 2013 (č. l. 1714) požiadal Okresný súd Levice o odklad výkonu trestu odňatia slobody z dôvodu ukončenia jeho pracovných povinností, podania dovolania, podnetu ministrovi spravodlivosti pre podanie dovolania a ústavnej sťažnosti pre porušenie ústavných práv obvineného.

Okresný súd Levice uznesením zo 7. novembra 2013, sp. zn. 4T 112/2006, podľa § 410 ods. 1 Trestného poriadku žiadosť obvineného zamietol (č. l. 1716). Proti uvedenému uzneseniu podal obvinený sťažnosť.

Krajský súd v Nitre na neverejnom zasadnutí 9. decembra 2013 sťažnosť obvineného H. N. podľa § 193 ods. 1 písm. a/ Trestného poriadku zamietol. Zároveň odsúdeného vyzval na nastúpenie výkonu trestu.

Obvinenému sa uznesenie ani výzvu nepodarilo doručiť. Zo správy Okresného riaditeľstva Policajného zboru v Leviciach na č. l. 1748 vyplýva, že menovaného sa ani po opakovanom pokuse o doručenie zásielky nepodarilo zastihnúť. Podľa vyjadrenia syna menovaného sa otec nenachádza doma už dlhšiu dobu a údajne pracuje na neznámom mieste v zahraničí.

Keďže uznesenie Krajského súdu v Nitre o zamietnutí sťažnosti obvineného o odklad výkonu trestu odňatia slobody sa nepodarilo obvinenému doručiť, nenadobudlo právoplatnosť. Dovolací súd preto nemohol rozhodnúť o odklade, resp. prerušení výkonu trestu odňatia slobody, keďže súdmi bolo o tejto veci rozhodnuté (zásada ne bis in idem). To znamená, že o tej istej veci nemožno rozhodnúť znova.

Vzhľadom na uvedené, Najvyšší súd Slovenskej republiky, bez meritórneho preskúmania veci, na neverejnom zasadnutí konštatoval, že je zrejmé nenaplnenie dôvodov dovolania uplatnených obvineným H. N., a preto tento mimoriadny opravný prostriedok podľa § 382 písm. c/ Trestného poriadku odmietol.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.